

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sententia Excommunicatione, Suspensione Et Interdicti. Titvlvs XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Provincia in spiritualibus & temporalibus auctoritate Apostolica præferunt, vel ipsorum aliquem, aut eorum, vel alicujus ipsorum vicarium, aut judicem, vel iudices, vel ipsius Provinciae thesaurarium, aut locum tenentem ejusdem (quod absit) occiderit, ceperit, captivaverit, detinuerit, percusserit, aut etiam vulneraverit, aut ipsorum aliquid, vel alius in locum, ubi moram traxerint, insultum fecerit, aut ipsum, vel ipsos offenderit, sive de suo regimine vel officio forsan expulerit, vel fugaverit, vel socius fuerit facientis, aut illum vel illos bonis aliquibus spolia verit, vel Provincia supra dictæ alicujus civitatis, castri vel loci de Provincia ipsa populam, communitatem vel universitatem, aut aliquos ex eis, vel quosvis alios de Provincia ipsa directè vel indirectè, contra nos & præfatam ecclesiam, seu rectores, officiales & locum tenentes prædictos, vel ipsorum aliquem ad seditionem quomodolibet excitabit, ac rebellionem seu conspirationem per se, vel per alium, seu alios facere, vel procurare præsumpserit, vel ad ea sive ipsorum aliqui dederit auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, cujusunque conditionis, ordinis, dignitatis, aut status, ecclesiastici vel mundani fuerint, etiam si patriarcha, vel archiepiscopi, seu episcopi, vel superiori præfate dignitate, perpetuo sit infamis: ut nec ad testimonium vel alios actus legitimos admittatur. Sit inestabilis, ut nec testandi liberam habeat factionem, vel ad alicujus bona ex testamento, vel ab intestato vocetur. Nullus ei super quocunque negotio respondere, sed ipse aliis respondereteneatur. Nec quavis causa ad audientiam perferantur illius. Nec valeant ejus sententiæ vel processus. Nullus ei in quacunque causa vel negotio patrocinium præstare præsumat. Nec ipse ad patrocinandum alius admittatur. Instrumenta confecta per eum, si forte officium tabellionatus exerceat, nullam habeant firmitatem: sed potius cum a colore damnato damnentur. Dignitatibus, officiis, & beneficiis ecclesiasticis, vel mundanis, quæ obtinet, quæcunque sint, & quocunque nomine censeantur, sit eo ipso privati, ac inhabilis, & indignus ad ea, & quælibet alia in posterum obtinenda. Filii ejus ad nullos honores ecclesiasticos, vel mundanos, ad nullas dignitates, vel beneficia ecclesiastica, aut officia publica quomodolibet admittantur. Libertatibus & etiam immunitatibus realibus & personalibus, privilegiis & indulgentiis quibuscunque sub quacunque forma verborum, ab Apostolica sede concessis, extunc penitus careant. Valli & homines à juramento fidelitatis, & alia quavis obligatione, quibus tenentur iisdem, sint penitus absoluti. Feuda quoque jura, honores, ac officia, & alia quæcunque bona immobilia, quæ in dicta Provincia Marchie, & alibi ubicunque à prædicta Romana obtinent ecclesia, sint eo ipso penitus confiscata. Aliis vero feudis, juribus, honoribus, officiis, & bonis immobilibus, quæ à quibuscunque aliis tenent ecclesiis, sint eo ipso privati: quæ sic ad easdem ecclesias liberè revertantur, quod de illis earum rectores pro sua voluntate disponant: mobilia vero bona ipsis concedimus fidelibus occupanda: Illud nihilominus adjicientes nostræ hujusmodi sententiæ: Universitas vero, seu communitas, quæ deliquerit in prædictis, ejusque territorium & districtus, interdicto ecclesiastico subiaceant ipso facto: A qua quidem excommunicationis sententiæ nullus ab alio, quam à Romano Pontifice possit absolvi, nisi duntaxat in mortis articulo a constitutus. Per hoc autem non adimimus secularibus potestatibus

^a Quia in mortis articulo nullus est casuum reservatio. vide Com. Trid. sess. 4. c. 7. de casuum reservatione.

facultatem utendi legibus contra talem, quas ad talem sic delinquentem catholici Principes ediderunt. Dignitas etenim est, ut quos timor Dei à malo non revocat, peccatorum moles in eos exaggerata compescat. Nulli, in nostræ functionis, & functionis insuper, &c. Datum Avinion. 8. Cal. Septemb. Anno 3.

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS, SUSPENSIONIS ET INTERDICTI.

TITVLVS XIII.

Taxatio gratiarum sedis Apostolicæ imperatorum, tam cum clausulis consuetis, quam non consuetis, hic continetur. Et quælibet literas quotq. distinetur linea completi debent, declaratur calumpniam respectus habetur. Contra transgressores pena suspensio ab officio usq. ad sex menses, & quandoq. privata reponitur: & ultra illam abbreviatoribus sententiam excommunicationis in po committitur.

CAP. VNIC.

Quia ad sacrosanctæ Rom. ecclesiæ sumum, referre ad matris ubera, referta dulcedine, ac ad Rom. Pont. Christi Vicarii succellensque Peni Clericatum, tanquam ad patris plenam providentiam pariter, orbis terrarum, & qui habitant in eo, gratiarum spem, & assidue conflant universi: indignum crevit in nostris fore temporibus, ut quibus nos & ecclesia ipse exuberamus in gratias, deficiamus in donis: ne monumentum inde præstare occasio, unde gratitudinis necessitas ad erant collaudandi: neve scriptura reddat onusum, quod liberalitas fecerat gratiosum. Quæ de re circa litterarum nostrarum scripturas, registri quoque nostræ, & abbreviatorum Rom. curiæ notas, illam in taxando moderacionem apponi, quæ petitioni, quibus gratiæ hujusmodi conceduntur, se gratias ipsas ab Apostolica sede liberaliter sentiant concessas: ac litterarum ipsarum scriptoribus, registri etiam nostri nequaquam abbreviatoribus antedictis, qui interdum in eis tantum multo labore desudat, de suo labore congrue merentur. Ad tollendos igitur excessus, difficultates, & anfractus, qui possent ex variis litterarum Apostolicarum taxationibus provenire, sancimus ut modis omnibus in hujusmodi taxationibus observentur: videlicet quod literæ gratiæ cum clausulis consuetis super communicari, & præbenda, & alio beneficio ecclesiastico cura vel sine cura, vacante vel vacaturo, etiam dignitas, officium, vel personatus existat, ac non in grossis & non ultra taxentur: & etiam in familiis Turonenibus & non ultra taxentur: ac executoriis literis beneficiis gratiis, & hujusmodi, ac executoriis earundem servari debebit. Si vero eorum litteræ gratiæ, & executoriis earundem (ut supra) alique clausula non communes, vel insolite apponantur circa taxationem clausularum hujusmodi congruè poterit se distinguere: videlicet quod non habeatur consideratio in eisdem, majoris vel minoris gratiæ ejus, quod conceditur, nec quod ipsius sint majores vel pauciores fructus, sed & proventus, & ex hoc plus minus taxentur, sed habeatur in taxando illa consideratio ad laborem, ut scilicet longior scriptura magis, & minus brevior attingatur: hoc tamen circa hujusmodi clausulas apponendatur addito moderamine in taxando, ut si scriptura clausula apposita non faciat lineam, nec ipsa clausula litteræ taxationem augmentet. Si vero per se, vel saltem alius addita clausula faciat lineam, in quarta parte Turonen. grossis taxetur: & sic pro quolibet linea hujusmodi ab-

^a Vide Innoc. VIII. in regul. 66. ubi dicit, quod camera Apost. est mater persuarum. Vide eundem in regul. 66.

DE VERBORVM SIGNIFICATIONE.

TITVLVS XIV.

CAP. I.

Cum fratres minores indumentis vilibus secundum eorum regulam debeant indui, de qua vilitate sit intelligendum, hoc relinquunt iudicio superiorum, precipiens sub pena excommunicationis illi obediri, & reprehendens fratres, qui pro arbitrio suo habitus curtos, streptos, & novitatu plenos portabant, qui transgressores regule non dicuntur, si in hoc superioribus obsequuntur. Superiores etiam arbitrari poterunt, an habenda sint granaria & cellaria pro necessariis ad vultum colligendi. Tandem fratres ipsos hortatur ad obedientiam, quam dicit paupertati & castitati esse preferendam. h. d. & est valde notabili. Concor. c. Exus qui seminat, eod. tit. lib. 6. & Clem. Exus de paradiso, eod. tit.

Quorundam exigite cæce scrupulositatis ambiguum, ac ipsorum quodammodo indocta scientia (ne dixerimus, quod irreligiosa horum sit vana, & in hoc superstitiosa religio) ut dum suis mavult temere sub conscientie velamento conceptibus, quam prælatorum ordinis sui cum obedientie merito providè inherere sententiis, nos post prædecessorum nostrorum, & præsertim felices recordationis Nicolai quarti, ac pie memorie Clement. V. Romani Pontificis super intellectu & observantia regule ordinis fratrum minorum, declarationes salubriter editas, solidas quidem & claras, & lucidas multaque maturitate digestas, nostras Domino favente indubias ipsorum prædecessorum declarationibus declarationes adjungamus: sicque dies & diei eructet verbum, & nox nocti scientiam manifestet, ne perperam paucorum dicti ordinis fratrum (quod absit) insecta, cæta ipsarum declarationum verba convertens in devium, illaque suis eis profecto contraria accommodans sensibus, ingrata Deo, superioribus contumax, præfato ordini detrahens, odiosa confratribus, unionem scindens, si valeat, reddatur, ac grave in populo scandalum allatura: quin potius (ut nostra vehementer flagitat intentio) antedictis profugatis incommodis, hæc sancta minorum fratrum religio, ad quam jamdudum (cum minor nos gradus haberet) dilectionis & devotionis fervor incanduit, nunc vero post susceptum à nobis Apostolicæ servitutis jugum, ad illius religionis gubernationem, protectionem, defensionemque interius exteriusque propitiam pastoralis curæ sollicitudo nos angit, paternæ cogit providentiæ debitum, ac internæ charitatis zelus accendit, quieta pace gaudeat, sancto proficiat octo in numero ac merito, quam & plurimum augeatur, blandeque in redeuntium filiorum suæ scilicet professionis ruat oscula, mactet vitulum, eorumque liberis, & sedula corruat in amplexus: profecto quum ipsius religionis odor trahat, charitas attrahat, scientia lucidet, oratio mereatur, quæ in conyalle lachrymarum, hujus scilicet mundi miseria, vel cordis contritione & humilitatione purissima ascensionem in corde suo disposuit, ut non solum in virtutem de virtute proficiat, sed in eisdem virtutibus permanens, quasi quibusdam harum ad professionem tendentibus gradibus, de die in diem facta se melior ascendat in altius, terrena despiciat, ac celestia complectatur: sicque tandem divino numine collocata in patria, tanto Deum secundum hujus sanctæ ascensionis gradus cognoscat apertius, quanto nunc in hujus peregrinationis angustiis illos conscenderit altiores. Nam secundum David Prophetam eximium, dum sanctam ecclesiam Deus suscipiet, in ejus gradibus

ditæ clausule in taxando quarta pars grossi Turon. addatur, & si quid superferuerit, & minus linea, illud superfluum nec taxationem immutet. Lineam autem, quæ centum & quinquaginta literas, seu XXV. continet dictiones, intelligi volumus in hoc casu: & ut taxatio hujusmodi (dum exempla ponuntur) quodammodo procedat, inserta illa clausula: Verum ne sub eo prætextu, &c. quæ quatuor continet lineas, uno Turon. grosso taxetur. Illa etiam clausula: Præbendam verò ac dignitatem, quæ cum acceptatione reservat, quæ quatuor & paulo plus continet lineas, uno Turon. grosso taxetur: & in similibus clausulis additis, secundum linearum numerum idem fiat. Eandem taxationem cum moderamine antedicto, quoad præfatas literas in registro nostro servari volumus, cum fuerint registrandæ. Eandem etiam taxationem quoad præfatarum literarum notas, scilicet gratiæ cum antedicto numero abbreviatores observent. De executoriis verò hujusmodi gratiarum abbreviatoribus ipsi, etiam si clausulæ non communes vel insolite apponantur eisdem, duos tantum recipiant Turonem. Hoc licet sicut in taxatione prædictarum literarum observari velimus, in forma tamen pauperum deferri volumus pauperati, & nostram taxationem in illa, videlicet octo Turon. grossi. inviolabiliter observari: nam beatum fore virum, qui super pauperem & egenum intelligit, verbis propheticiis a edocetur. Circa taxationem autem literarum, quæ per audientiam transeunt, nihil ad præfens aliud duximus ordinandum, sed rationabilis modus observetur in illis, qui solitus est hæcenus observari: maxime secundum taxationem literarum ipsarum, quæ in libro provinciali invenitur esse conscripta. In quarum taxationibus literarum ex causis rationalibus sustinemus, ut Turonens. grossi. quamdiu scilicet Romana curia extiterit circa montes Romanino succedat. Ceterum ubique de Turon. grossi. in taxationibus præfatis sit mentio, intelligi volumus, quamdiu curia fuerit circa montes. Si verò ultra montes, Romæ scilicet, vel in aliis locis, vel Italiae partibus curia ipsa constitit, in taxationibus antedictis Romaninus pro Turonem. ponatur. Ad hæc prædictæ nostræ adjicimus sanctioni, ut si forsitan (quod quandoque contingit) eveniat, videlicet quod non culpa, negligentia, vel defectu scriptoris, vel ex ignorantie cecitate, aut torpore desidii, vel ex occupatione, distractione, aut alia quavis occasione abbreviatoris, qui notam, ex qua litera grossa procedit, inepte formaverat, eadem grossa literis gratis fuerit rescribenda: hoc ipsi scriptori, vel illi, cuius litera hujusmodi fuerit rescribenda, non noceat, sed abbreviatori debeat imputari, in tantum, ut eidem scriptori abbreviator ipse satisfaciatur integre juxta taxationem ejusdem grossæ literæ rescribendæ. Ceterum ut prædicta, quæ à nobis pro utilitate publica sunt instituta salubriter, eò diligentiores sui observatores inveniant, quo transgressores ipsorum majori noverint se pena percelli: statui m, ut præfati omnes & singulæ, tam literarum nostrarum, quam registri nostri scriptores, quam abbreviatores notarum ipsarum (quibus etiam abbreviatoribus specialiter ultra infra scriptas penas, quatenus prædictas taxationes observent sub excommunicationis pena mandamus) qui contra præmissa fecerint, plus scilicet præfatas nostras beneficentiales literas, vel notas ipsarum, vel earundem in dicto registro scripturas taxando, exigendo vel recipiendo pro ipsis, quam superius sit taxatum: usque ad semestre tempus officio, in quo sic deliquerint, sint eo ipso suspensi. Et si secundo deliquerint in eodem, ipso facto eodem officio (quod quantum in ipsis fuerat, maculare conati sunt) perpetuò se privatos agnoscant. Nulli ergo liceat, &c. Datum Avin. 4. Idus Decembr. Pontificatus nostri Anno primo.

a Psalm. 40.

a Psalm. 118.

M m m m

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN